

Pridplata na ciltu god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jednput.



Pisma svakoverstina predmetna molimo na uredništvo uputiti.
Neprijemamo naplatu.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 30. Svibnja 1872.

Broj 22.

PROGLAS

Hrvatske narodne Stranke u oči izborah Saborski.

Nimački i magjarski Listovi, izkupljali su na žurnalistički djubrišta sve one rieči, koje su iz obraženih Štampah izagnane, i tima su obsipali, hrvatsku narodnu stranku da je ocrne, al samo su ogadili usta svoja, i pokazali, da im pamet misli o laži, a srce kipi od jida, koji se kuva na ognjištu mržnje.

Da naši ugarski Čitatelji steku ogledalo dostajan — stvenosti, učenosti, uzvišenosti, umjerenosti, i lojalnosti kolovodja hrvatske narodne stranke, i da ugledaju lice onog plemenitog duha, koji tu stranka oživljiva, evo im priobćujemo Slideći proglas po Obzoru.

Narode!

Blizu je dan, gdje ćeš na kraljevski poziv izabrati svoje zastupstvo, da izlieči nevolje, koje te pritištu, i priskrbi za tvoje potrebe, koje imaš za dostojniji i sretniji život svoj. — Kralj te poziva na dogovor, a ti znaj i pamti, da si u ovaj par mogućtvom i pravom ravan samomu kralju. Nema na svijetu bana ni župana, koji bi imao vlast i smjelost postaviti se medju kraljem i tobom, te zamesti i izkriviti odlučnu volju i iskrenu želju, koja ti na sreću leži, pak hoćeš, da ju svetla kruna preko svoga zastupstva sasluša i po zakonu i po ustavu izvršiti dopusti. — U svom izboru imaš potpun slobodu. Tvoji su djedovi tu slobodu riekami junačke svoje krvi kupili, i kraljem posvećeni zakon ti ju ujamčuje. Nikoga na svijetu nema, tko bi ju silom uzkratiti i smesti smio. Zemaljski zakon i tvoje pravo imaju veću jakost, nego ikakva sila. — I pošto si u tvom izboru slobodan, to samo stoji do tvoje pameti i svijesti, hoćeš li birati na svoju sreću ili nesreću, hoćeš li dan

izbora blagosivljati ili proklinjati, hoće li se tvoji potomci ponositi ili stiditi tvojim sadanjim korakom. — Tvoja je svijest razpustila jako i široko korenje. Oni nemaju pravo, nemaju povoljne za te namjere, koji tvoju svijest milom, mitom ili zaprijetkama ugušiti nastoje. — Do sada si držao, da onako mora biti, i da je dobro da onako bude, kako se je odzgo namignulo ili namaknulo. Danas, iskusan i naučan, tražiš i hvale si vriedan, što tražiš pomoć u samu sebi i u onakvih zastupnicah, koji proizšav iz tvojega krila i tvoje volje, vični boriti se i trpljeti s tobom i za tebe, poznajući tvoje jade i potrebe. biti će i voljni i odvažni kazati otvoreno kralju: „svietla kruno, samo ovako ova tvoja kraljevina može biti sretna sebi i koristna tvomu prijestolu, tvojoj carevini!

Narode!

Polet tvojih želja i zahtieva nepenje se visoko. Ni toliko visoko, koliko tvoje pravo dopire. Ti si u potaji i borbi naučio biti čedan. Ti se nevereš i neuzpinješ na pročelje, u prve redove kraljevine cesarskoga i kraljevskog žezla, a ni jedna kraljevina pod tim žezlom nema ljepšega prava nego li ima tvoja. — No sjajnost i oholiju prepuštaš ti drugim. Gorak život i duga nužda navode te na to, da se staraš za svakdanji kruh, da podmiriš najpreče potrebe i spasiš, što je još od tvojih prava, od tvoga blaga preostalo pod olujom zla vremena. — Ti se nadaš, ti dapače vjeruješ, da sretno, zadovoljno, slobodno možeš živiti u savezu s kraljevinom Ugarskom. Njezin okrunjeni kralj i tvojim je kraljem. S njom te u državnoj zajednici veže stara tradicija i nagodba najnovijega vremena. — Slava budi kralju hrvatsko-ugarskomu! Poštovanje budi savezu hrvatsko-ugarskomu! — No ti si, narode, već lanjskimi izbori očitovao tvrdnu volju, da uvjete nagodbe, koja sada postoji medju Hrvatskom i Ugarskom, kao nepodpune,

i nedostatne, treba popraviti i razširiti. Neima ni jedne razloga, zašto bi ti onu očitovanu volju u kratko vrijeme od jedne godine ostavio i izmienio. Dapače tebe je trokratna odgodba i raspust sabora, tebe su svi dogodjaji od lanjskih izbora utvrdili u tvojoj odluci i uputili, da bez popravka i promjene nagodbenih uvjeta ti neimaš nikakva jamstva za autonomiju tvoje domovine, nikakve obrane tvojoj slobodi, nikakve sigurnosti proti neopravdanu trošenju tvojega imetka. — Savez s Ugarskom i promjena nagodbe tvoja je želja i odluka. Ustavna sloboda tvoje je pravo. Brižna, prosvjetljena, patriotska vlada, koja ima oči za sve nedostatke i liekove zemlji, i srce za svaku tvoju nuždu — samo takva vlada jest tvoja potreba i jest zahtjev tvoj. No sve ovo izhoditi možeš brižnim, prosvjetljenim, od nikoga drugoga nego od tebe odvisnim saborom, nikomu drugomu, nego tebi odgovornim. Na dan izbora ti si gospodar zastupstva — poslje tvoja moć prestaje. Opet će se vući do novoga suda tri duge godine, a u tri godine može se za tebe učiniti mnogo dobra, ili toliko zla, da ćeš morati triest godina teškim naporom odkapati. Tvoji prijatelji, koje si odlikovao u mnogoj sgodi svojim povjerenjem, sliedujući njihovu savjetu, savjetuje ti i ovaj put, da prigriš i počastiš svojim izborom one kandidate, koji su dolje za razne kotare označeni. Ti ih poznaš, narode, malo ne sve. Ti si ih sam već lane za kandidate opredielio i u zastupstvo izabrao. Bolje im preporuke netreba. Tko te uči, da su iz sabora poslani kući, jer se nisu mogli nagoditi s kraljem, vara te, nevjeruj mu. S ustavnim svojim kraljem nebijahu nikada u osvadi; s Ugarskom su se htjeli nagoditi i bili bi se nagodili, al se nisu htjeli nagadjati s onimi sinovi ove zemlje, koji tebi, narode, nikada dobra pomislili i učinili nisu. Pojdi, narode, slobodne volje i triezne pameti na izbore. Tuj ćeš postaviti temeljni kamen svojoj sreći i budućnosti tvoje domovine. Slava tebi, narode, slava tvojemu i ugarskomu kralju, slava mater domovini našoj!

Centralni odbor.

D O P I S I.

BIRANJE SABORSKOG ZASTUPNIKA.

Aljmaš 17. Svib. — Izprivši nješto vrijeme, rado se otresoh svakdanjeg posla, da se za koji dan odcielim kruga, u kom ako čoviek zadugo ostane to ogugla srcem, i klone, duhom. I čoviek je stvor božje ruke, pak i njemu trieba promiena zraka i drugovanja, a narodnom srcu valja da dojde u krug, gdje je narodan i zrak, da mu se srce u njem okupa, i u svojim osičanjem okriepi.

Aljmaš je ono mjesto, u kom sam najplodnie dneve mojeg vjeka proveo, nije čudo dakle što u stariem dobu tako se osičam kada u njega stupim, kanda mi se misli većma podižu, a srce većma od ljubavi prama rodu zastruji.

Izpisani su novi izbori za dojduei sabor; dakle baš ko u pobožnoj obštini, kuda se god okreneš, svakdi ti udara mili glas „Hvaljen budi Isus“ u uši, tako sad kuda god unidješ, sjeguram si da ćeš naći prijatelje koji se o tom razgovaraju: koga će odličiti svojim pouzdanjem: da ga u svoje ime pošalju u sabor velike Ugarske.

No tomu se nije ni čuditi, ta posli kako si u red doneo spas svoje duše neimaš na svietu većeg posla, nego da si skrojiš zemaljske zakone, po kojima će sve što je živo plodno i urodno postati, a poklem svi u sabor neodosmo, zato je najplemenitija zadaća jednog gradjanina: da svoj glas takom čovjeku povieri: u kog se uzda: da ima i nauka, umjetnosti i dobre volje, na to: da sve ono s drugima u družini uredjiva, što je za boljak svih gradjanah potreбно.

Aljmaš je biračko mjesto, gdje je presvietli Gospodin mladji Barun Josip Rudić već dvaput za sabskog poslanika odabran bio, i ovaj okoliš dostojanstveno zastupao. U ovom okolišu su biratelji bunjevci magjari i nimeci ovi da mah kako razabiraju djela svojeg zastupnika, nebi mogli naći uzroka zašto da od njeg odstupljivaju, ta i mladi i stari Barun ugadjali su nimecem i magjarom ipak vele da će mladji Barun baš medju ovima naići na protivnike.

Al neka je, premda se bunjevci nemogu faliti, da ih je Preuzvišeni Gospodin stari Barun osobito kano krv svoju obgrlio, i ruke milostive pružio da ih od pritečeg poguba učuva. Ipak se ja kano nepomućene krvi bunjevac nadam: da će te vi bunjevci u mladjem Barunu svi do jednog ostat vjerni krvi svojoj.

Govorio sviet mah šta, tudjio se baš i sam Barun od nas on osta je naš; To on neće, niti može zatajat, a drugi kada mu god ime spomenuli budu, uvijek će barem u srcu dodat „rac kiralj“. Tako je bratjo, ovaj naslov su dali magjari Preuzvišenom Gospodinu stariem Barunu prije 1848. godine. Mi ovaj naslov radostno primamo, i njemu priestolje od ljubavi u našem srcu zidjamo.

Njegovi stari koji su s naši pradjedovi zajedno u društvu viteških srbaljah vojevali, da velike Ugarske granice obrane, od silne navale turske jesu uzvišeni na stepen plemstva kano hrabri bunjevci, on isti taj Preuzvišeni Gospodin stari Josip Rudić prije i posli 1848. godine proslavio i prodićio je stolicu Velikog Župana (Föispana) u Bačkoj ne drugie već kao rođen bunjevac, i kao takav je odličien svietlom poveljom Barunstva, i pozvan u Preuzvišeno vice Carsko. Dakle mah bi i on sam tajio, sviet mu nikad neće vierovat da nije bunjevac. Zato ga mi bunjevci za našeg rođenog smatramo, mi se od njeg nećemo odredit, dok god nevidili budemo one čine: koji bi nam svidočili izdajstvo naše krvi. Mi očit priznajemo da je on naša dika naša kruna.

Pod ovom krunom prodićena u rodu otca hoćemo da proslavimo vriedna sina, koji je već dvaput naš okoliš u saboru dostojno zastupao. Da je dostojno zastupao o tome rode imaš tako svidočanstvo, komu se moraju i njegovi najljutji zlotvori pokloniti. Njega je sabor izabrao u Delegacie, u ono Veliko zakonodavno, tielo, koje dvie polutine Carstva u jedno državno tielo skopčava. On je glasovo za napridak naše države.

Sad se i niki drugi ljudi vami ponudjavaju, da ih birate neću da ih sudim, kao osobe poštvam, al a koji s g. mladim Barunom uzporedim ne nalazim takvi sposobnosti, u njima radi koji bi vi prinudjeni bili: da se iznevierite vašem bivšem i po saboru odličienom zastupniku, pa take birate, koji se u ugledu ni malko nemogu Gosp. mladjem Barunu uzporediti, ostajmo dakle uz našeg bivšeg zastupnika i klicajmo „Živio! Mladji Barun Josip Rudić kao zastupnik aljmaškog okružja.

Ako nam koji dodju i puna usta obećanja donesu da će nam vojsku umanjat, da će nam porez olakšat, da će duvan od daće oprostit, to ga se valja krstit, jer taj je izbacio mriže laži da nas ulovi. Toga čovjeka još nije majka rodila, koji bi mogo u sadanasnjima okolnostima i pomisliti na to: da se porez kod nas umanja. Ta onda bi u mah državna kola zapela. Dok su komšie do vrata oružani donle nemožemo da se i mi neoružavamo, a to košta mnogo novacah i kriepki momakah. Dok god komšie na sve strane razastiru železnice, kopaju prokope, pružaju brzojavne žice, škole u svakom kutiću otvaraju, donle nemožemo i mi da što drugo tvorimo. A to sve košta mnoge miliune, dakle koji o umanjaju poreza govori, taj ili je varalica ili je neznalica, svejedno: uz takva nepristajmo, jerbo će nas uvesti u blato, već držmo se uz toga koji kaže: platjajmo vjerno i točno onaj porez domovini, koji se na nas izpiše jel tamo nijednu krajcaru neće više izkat, već koliko je neobhodno potreбно; ta vaši zastupnici razabiraju svaki novčić koji ministarstvo zaište, i razpitkivaju na što ga hoćeju da uporabe, i ako se osvidoče: da je potreban onda za njegov glasaju. Zar vaš bivši vriedni zastupnik g. Barun neplatja porez? Za isto platja, i razmierno isto, tako i toliko platja: ko i najposlidnji gradjanin velike Ugarske. Dakle gdje je moguće svaki onaj zastupnik nastoji da se od tereta šta odbije. Indji koji obećanja nosi taj hoće da vara. Naš je prijatelj koji nam hoće da škole spori, da otvara kanale i železnice, da gradi puteve i tako nas sposobne čini da možemo i veći porez platjati.

A mi bunjevci još i to želimo, da se dobrotivnost ustavne slobode, podjednako razastre košto na sve vjerozakone, tako i na sve narodnosti; da se svi jezici uvedu u škulu, u sud, u ravnateljstvo. U državi ono pravo mora da vlada po svaku narodnost, koje dopada svakom uzraslom članu u niti uredjene familie. Narodnost koja neima diela u Škuli, i Upravi nije živa već je mrtva, nije slobodna već je zarobljena.

Zato Prisvietli gospodine Barune! mi bunjevci pristajemo uz tvoju plemenitu osobu jerbo priznajemo: da kruna tvoje dike i na nas prosiplje trake slave, jerbo hvastio se ti koli god hoćeš da si magjar, odjek će uvijek ovako odzvonjavat „rac kiralj“, budi dakle naš, nemoj zatajat krv bunjevačku, nemoj se odkidat od svojeg poriekla. Ta tvoja Baba Perka ona rodjena gospoja, i tvoja draga mati bunjevačkim mlikom, su odgojene. Nezaobravljaj, da tko se odkida svojeg poriekla taj podsica žile života svoje obitelji, i tako stablo prije ili posle mora klonuti, veniti, i u krila bezdične smrti se strovaliti. Prisvietli Gospodine! mi neželimo da pristajete biti vierni Ugar, buduć su takvi bili svi naši stari, koji su krvcom svojom Banat, Bačku i Baranju plodili.

A mi smo i u najnovie dobo kad je protivna sila na Ugarsku navalila po svidočili: da smo vierni sinovi velike ugarske. Jao onomu koji bi smio skupocinja svete i Apostolske krune svetog Stipana se doditi; svi ugarski Slaveni, tako bi ga kano hrabri lavi napali. Ostajte ugar, al se ne pritvarajte u magjara, već ostajte bunjevcem, kakav je bio djed, koji se kao bunjevac oplemenio, da vam bude u rodu dika, a čast i poštenje u ugarskoj.

Mi se radujemo: kad nam kažu, da je prisvietli barun Rudić pošo iz Aljmaša, i priko Kumbaje u Subaticu odputovao, pak se uvijek priko svojeg imanja vozio mi se tomu radujemo, al nemojte mislit: da bi mi od vas mah i jedan novčić želili da ga nam poklonjaš, nama netriebaju vaši aldumaši. Pošten i pravi bunjevac tamo neide, gdje se pijanči u to ime da tko bude zastupnikom. Znaj Prisvietli mladi Gospodine! šta od vas zanemareni bunjevci, zahtijevaju: da se oni novci koji bi se na aldumaše potrošili, podiele u one obštine aljmaškog okoliša, i načine fundacie za siromašniu djeću bunjevačku, neka bi se mogla i ova škulariti. Nemoj mislit da što nepravredna želimo kada velimo: da se za bunjevce ustanovljaju te fundacie, jerbo su bivši spajije falični nazori vodjeni, dosta njegovali nimce i ti su obogatili, na račun slavianski, a za magjare se dosta brini sva Ugarska. Mi slaviani stojimo kano siročad jerbo se nas drugi neće da prime, a vlastiti sinovi nas ostavljaju, koji bi i umom i novcem nas pomagati mogli.

Nama se nepišu i nediele knjige, da se ubaviestjivamo evo Presvietli mladi gospodine, ono prostrano polje na kom možete pokazat, da u vama vrije krv bunjevačka, koja se ni pokakvi način nije Ugarskoj iznevjerila.

Kad naš jezik iz škole iztiskaju, i nas siluju da učimo tudjim jezikom što nerazumimo, i tako nas sve većma u tmine neznanosti obaravaju Tebe onda Prisvietli mladi Barune, uaša diko pozivamo: da pogledaš u onaj jaz, koji se prieti našoj budućnosti, znaš da, sbog toga magjarozivanja skoro nećemo imat bunjevca ni fratra ni popa ni učitelja a još manje biližnika. Eto aljmaška bunjevačka škula već polgodine, stoji prazna, obština, nudi miesto učitelja, al ga neima koji bi htio, i mogo to miesto popuniti. Kad nam nastoje uztegnit slobodu i pravo na uživ svoje rodjene zemlje, onda želimo da izadješ na mejdan i obraniš naše pravo, ono pravo: koje trieba da je u ustavnoj državi svakom građaninu podjednako.

Mi od vas svečano zahtijevamo: da onima bezdušnima koji su dosele medju smijom gazili na pravi naše crkve katoličke, smiono i hrabro doviknete, stanite! dostaje! da odkrijete prsa vaša junačka, i uzkliknute: koji hoće da se prava naše crkve dodije, taj može samo onda ako će priko mogjeg tiela prigaziti. Da reknete izkreuo, da mi nećemo ni učiji vierska pitanja da se stavljamo, al nipošto netrpimo, da se protestanti ili mah kakvi drugi pačaju u naša crkvena

pitanja, koja mi sami želimo da razpravljamo, i zato na položaju ustavnosti, stojeći ne ištemo već zahtijevamo: da se sustav Autonomički, koji u ruku ministarstva leži, u svih oni paragrafi, koji u državne krugove svračaju, u zakon uvedu, i kraljevsko odobrenje dobiu, mi prosvidujemo proti svake nebožne nakane, koja bi htela da se u svetinju ženitbo uvuče, i tu svetosti svake oplini, pak je na stepen novčanih ugovarah ponizi, čast i poštenje roditelja podkopa, a ljubav, i dičiu i očinsku otruje, mi prosvidujemo proti školah iz koji se Bog izagna, mi košto se bojimo čovieka koji Boga nepoznaie, grozimo se takva nauka, koji se bez Boga dieli, mi hoćemo da naše sve škole i male i velike svoj kršćjanski znak zadržaju.

Presvietli gospodine! evo što mi od Vas želimo, i to želimo i tražimo ne samo od vas, već tražimo i od magjara, tražimo buduć nam to pravo osigurava Bog i narav, a i zakon magjarski, dakle ako ste nakloni ovo naše pravo braniti, onda znajte da će mo stat uz vas kano stjena, jerbo se slavian neizvjerava svojoj krvi, ako niste nakloni, onda neka znate da će te prije ili posli pasti, jerbo ono stablo koje nepruža žile u svoju krv mora uveniti. Al mi nećemo pasti, jerbo mi poljodilci i onda ćemo ostati bunjevci, ako će se i popovi i učitelji, i za njima još i majstori odroditi, mi ćemo vierno ostati zelena grančica na velikom stablu slavianskom i živićemo, a više te umriti.

Ako ovako bude onda se ja čvrsto uzdam u bunjevce aljmaškog okoliša: da će oni svi vierni ostati mlado m Barunu u Prisvietlom Gospodinu Josipu Rudiću, i svaki glas izkupati, da mu častnu stolicu izpriju u kući zastupničkoj na saboru peštanskom. Stari rodoljub.

Iz okolice Karlovačke u Hrvatskoj. — Tko je iole prošao po hrvatskoj, taj je doista opazio kukavno stanje pučkih učiteljah, zapostavljenih zadnjem cestaru, kao u društvenom, tako i u materialnom pogledu. Pa ipak, uz prkos svemu tomu, najveći dušmani napredku odrešito priznavaju, da je pučko školstvo u hrvatskoj, kroz prošlih deset godinah postiglo onaj stepen, komu se je redko tko nadao. Što da je uzrok tomu? — Ljubav k domovini i osvjedochenje svjestnih učiteljah, da jedino po školi može i mora sinuti sunce bolje budućnosti narodu, a ponjem i učitelju.

Nije više hrvatsko učiteljstvo, kakovo što negda bijaše. Ima tu izvrstnih silah, koje se nedadoše na to zvanje, da udobno žive, već, da žrtvujuć sebe i svoju familiju koriste rodu. Nije dakle čudo, što na svu potištenost, boreć se istom svagdanjim održavanjem tjela, hrle neumorno napried, da učee rod, bistrre i vedre hrvatsko obzorje, koje crna sebičnost već od dulje vremena muti. „Strpljen spašen“ to jim je oružje, kojim dočekuju neprijateljke navale. Česta savjest, jesu prijatelji obećavajući bolju budućnost, ako ne sove, a to s one strane groba. Priznanje pako, to jim je jedina plaća, koja više vredi, nego sve zemaljsko blago suzom nevoljnicom nakvašeno. Uz takove prijatelje učitelj malenih, pod slamnatim krovom, a prosenom hranom, sretnijim se cieni i mirnije spava, nego njegov vrag, koj bi najprije pučkoj školi hvaliti morao, na onog časti koju obnuša.

Eno slike učitelju
U božanskom spasitelju,
Gdje rad časti Pilat svoje,
Nevinu krv prolio je.
Pomisli der mnogi sada,
Gje sebičan Pilat strada? — — —

Nu kako što u svakoj pšenici ima kukolja, tako ga imade i tu, a to su vam valjda već iz „Obzora“ poznati njekeji učiteljski patuljci, nevredni učiteljskog imena. To su stvorovi siromašni duhom, koji propav kroz sva sita, tom se zvanju utekoše, samo, da i kako sudjenu si dobu prežive. Takov Vam stvor neshvatja budućnost, on osim svoga trbuh nepozna nikoga, zato se i malo brine za svoju vlastitu djeću, a još manje za povjerenu si mladež. Njemu se višo mili mastan zalogaj, nego jauk ugnjetena roda, u kojem se rodio, odgojio i od čejega žulja i sad živi. No nebo ji se

Hrvat svojih izrodica, veće mu je žao, da u svojoj sredini ima kugu, koja će mu nečastju svojom junačku povjestnicu osmraditi, te tako najkasnije potomstvo, potaknuti na „Prokletstvo izdajici svake domovine.“ Učitelji bratjo! koji smo iz roda, budimo u rodu. Ljepo nam je zvanje, no teška odgovornost pred bogom, koj ga zlo upotribebi. — Zato uztrajmo u dobru, te vršec svoju dužnost, budimo seljaku ono, što nam ime nalaže „Učitelji“ a ne mučitelji.

Oni pako koji zabludiše, ruku na sree, pogreškom van, pa u složno kolo na polje prosvjete, po kojoj se jedino može postići miran i sretan život, a još sretnija smrt. U to ime bog pomoz!

R A Z N E V I S T I.

— Nj. Veličanstvo apoštolski kralj, saziva ugarski Sabor na 1. Rujan.

— Nijemci od koji mi hoćemo da učimo škole uređivat u Altoni uz Hamburg na velikoj skupštini sakupljeni priznaju: da im škole pučke nisu dobro uređjene, buduće se dieca obtereše silnim naukom, pak učitelji misle da je njihova dužnost samo nauk pridavati, a ne odhranjivati, dočim roditelji u nadi da im se dieca i odgojavaju, ovu u škulu šalju, odkud se poradja ona žalostna posledica, da tamnice od to doba, sve tišnijima postaju.

— Bolje ikad neg nikad. Glasaju, da će g. Vakanovića miesto na bauskoj stolici za vrijeme priuzet Preuzvišeni G. Mollinary zapovjednik vojničtva. Tako nam se čini, da ugarsko ministarstvo uvidja: da bi i po Hrvatsku i po ugarsku koristnie bilo, da je g. Vakanovića vieština nepokušana ostala.

— Ministarstvo Bečko što stariim postaje, to manje izdaje poljakom, od onog što je obećalo. Mal ako im nijemci isto tako neplate za ljubav što su pomogli sastavit Carevinsko više, košto platjaju Čehom, što neće da unidju u to više.

— Kako naši Čitatelji znadu, rumani baš neglade bradu židovsku, već kadkad je i povuku. Odtud lelek, s kojim su napunili uši sveg svieta i pokrenuli Velesile, da prosviduju glede ovog barbarskog postupanja. Al to još nije moglo židove upokojiti, zato kao viešti ljudi, pokazali su g. Bismareku, da je pruska na to pozvana: da židove obrani, ako si hoće da evropevsku prvu čast zavriedi. I od to doba već se i u Carskom parlamentu povelala rieč: da je velika nimačka pozvana, da u Rumani pomršeni red nastavi, naravno priko ledja Austro-Ugarske, i to bi bio prvi plod, sudruženja, iz medju Beča i Berlina.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Pešta 25. Svib. Vune ciena pokaza će se o vašaru koji počima 27—28. Svibnja. — Varivo bio grah 4—4¹/₄ fr. sitan 4³/₄—5 fr. grašak 5—6 fr. sočivo 5—7¹/₂ fr. kaša 6 fr. 10 n. 6¹/₄ fr. djumr. mž. Proja 3 fr. 40 n. 3¹/₂ fr. 82 fnt. Svinji 250—350 fn. 34—35¹/₂ n. niže vrsti 33—33¹/₂ n. za izvoz 400 fn. 35¹/₂ n. Mast 40¹/₂—41 fr. sardovom 38—38¹/₂ fr. bez ardova amerik 32¹/₂—34 fr. Slanina magj. 33—34 fr. pešt. 35¹/₂—36¹/₂ fr. dimlj. 37—38 fr. amerik. 29—30 fr. Loj 28¹/₂—29¹/₂ fr. Šljive bosans. u ard. 8¹/₂—9 fr. u žaku 8 fr. srbs. 7—8 fr. goruš. pogače 3 fr. 10 n. u prodaji kožah neima živahnosti srbs. turs. ovi 126—132 fr. 102 kom. banat i ruman. 135 fr. 102 kom. jagu. bači. 85—98 fr. 102 kom. banat. 88 fr. a teške 115—120 bile 118—125 fr. crne 140—145 fr. kozie osolj. rum. 160 fr.

CINA RANE. Pešta, 25. Svibnja. Čisto žito banat. dj. mž.: 81 fnt. 6 fr. 40—50 n. 87 fnt. 7 fr. 15—20 n. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 6 fr. 44—55 n. 87

fn. 7 fr. 25—30 n. bačvansko 81 fn. 6 fr. 40—50 n. 84 fn. 6 fr. 85—95 n. Raž 78—79 fn. 3 fr. 75—80 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 75—80 n. Zob 45—48 fn. 1 fr. 80—90 n. Kokuruz mir. 4 fr. 10—20 nov. Proja 82 fn. 3 fr. 30—40 nov.

Visina vode dunavske.

Pešta 27-og Svibnja: 7' 6" nad 0. razte.
Požun 27-og Svibnja: 5' 8" nad 0. „
S kišom je zahladnilo.

Poruke uredništva.

Cetinje: G. D. M. Nemožese želja izpunit, buduće nepristaje štampar — više u pismu — onda još onaj broj nije mogo prispit — ako koji fali — obilježite ga.

O G L A S.

Potpisanom zastupništvu osiguravajućeg društva „Victorie“ čast je poštovano občinstvo na osiguranje: protiv štete koju led — krupa počini, protiv opasnosti vatre i za čovječji život po najprilicnijoj cini i najpovoljnijim uslovima — uz potpuno namirivanje i brzo rasčiscenje degodivše se štete — učtivo pozvati Poštovanjem

Subotica, Svibnja 1872.

Šanko Manojlović Kalijan,

gvozdjar: u svojoj kući pored varoške kuće zastupnik Victorije.



MASINE ZA VRŠITBU.

Koje su sad najnovieg vremena, u najznamenitijim fabrikama, za najlakše, najcelishodnije, i najjeftinije, pronadjene, mogu se uviditi, i kupiti kod potpisanog: ista mašina nepotrebuje više, od dva dobra, ili četir najlošija konja, i vrše na dan 150 veliki krsta, istrese slamu, i u slami jednog zrna nemože se najti, niti šuljka u žitu, i ima istih mašina po 400, po 500, i po 600 frt a. vr. te tako može svaki kupac kod mene po svojoj volji mašinu birati, imam takodjer, i koja ovejano zrno u djak daje, i sva je na točkovi, kao god parnjača, i od šest konja snage, košt 1850 frt a. vr.

Meni je dosad kako svaki kupac, tako i obštinska staro bečejska komisija, o njenoj dobroti i valjanom radu, pismeno svedočanstvo dala, koje svakom mogu pokazati.

Ko dakle želi takovu mašinu imati, neka se za ranije postara, jer dosad veće prilicno prodato, pak se bojim da posle nebude dockan, za nabavljenje, jerbo su fabrike vrlo daleko.

Svaku mašinu koju prodam, ta se najpre kod mene mora sklopiti, i viditi da što nefali, te tako može svaki kupac siguran biti sa šnjome, i ako ranije kupi, ondak mogu mu doći, istu pokazati namestiti, i sklopiti, to može bez brige vršitbu čekati.

Takodjer imam i dobri drljača. par po 31 frt. a. vr. plugova od samog kovanog gvozdja od 17 do 18 fr. a. vr. a kolečke 12 fr. a. vr., mašina što krune kukuruze, po 52 fr. a. vr. sečki za čovčiju snagu od 50—80 fr. a. vr. i ustrojeni sečki da može sa istim vrtlom što vrsaonicu tera i sečku terati, od 120—220 fr. može dobiti i kamen kojeg će opet isto vrtlo terati, te može i mleti, imam takodjer i testeru za cepanice seči, koje opet isto vrtlo tera, može zimi 9 a leti 12 fati na dan izseći, košta 150 fr. a. vr.

Hugo Krvarics,

zemljodjelac i mašina prodavaoc u Starom-Bečeju.